

**M.A [Part – II]**  
**HISTORY**  
*Historical Method and  
Philosophy of History*  
**(Paper- V) (May-2017)**

**QP Code : 67366**

**( 3 Hours)**

**[ Total Marks :100**

**N.B. :** (1) Attempt any **four** Questions.  
(2) All Questions carry **equal** marks.

1. Define history and brief out its scope.
2. What are the mechanical aids ? How far did they help research in writing history ?
3. Present a brief overview of the evaluation of historical sources.
4. Examine the importance of interpretation and synthesis of historical sources.
5. Review the effective presentation of result in historical research.
6. Discuss in brief the secular approach to history with reference to Ibn khaldun.
7. Trace the contribution of Hegel to the Idealist philosophy of history.
8. Comment on:-
  - (a) Empiricist school of History
  - (b) Indian Nationalist Historiography

---

**TURN OVER**

**SF-Con. 4531-16.**

- सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.  
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. इतिहासाची व्याख्या सांगुन त्याची व्याप्ती स्पष्ट करा.
२. यांत्रिकी साय्यके कोणती आहेत? संशोधकास इतिहास लिहिण्यास ते कितपत मदततिस ठरतात?
३. इतिहास साधानांच्या मुल्यमापनाचा थोडक्यात सारांश सांगा.
४. इतिहास साधानांचे समन्वय आणि अर्थशोधनाच्या महत्वाचे परिक्षण करा.
५. इतिहास संशोधातील निष्कर्षांच्या परीणामकारक सादरीकरणाचा आढावा घ्या.
६. इब्न खाल्दुनच्या संदर्भासह इतिहासाच्या निधर्मो दृष्टीकोनाची थोडक्यात चर्चा करा.
७. आदर्शवादी इतिहास तत्वज्ञानातील हेगलच्या योगदानाचा मागोवा घ्या.
८. भाष्य करा:-
  - (अ) वंचितवादी इतिहास प्रवाह
  - (ब) भारतीय मार्क्सवादी इतिहास लेखन शास्त्र

**M.A [Part – II]**

**HISTORY**

*History of U.S.A. in the 20th Century.*

**(Paper- VI) (May-2017)**

**QP Code : 67452**

**(3 Hours)**

**[Total Marks: 100**

- N.B. :** (1) Attempt **any four** questions.  
(2) **All** questions carry **equal marks**.

1. Discuss the economic and social conditions of U.S.A. at the turn of the 20<sup>th</sup> century.
2. Examine the progressive movement during the tenure of Willam Traft and Woodrow Wilson.
3. Trace the emergence of U.S.A. as a world power (1900 to 1919).
4. Mention the significance of New Deal Programme of President F. D. Roosevelt.
5. Review the role of U.S.A. in world war II.
6. Describe the womens liberation movement in U.S.A.
7. Give an account the foreign policy of U.S.A. during the cold war.
8. Comment on :
  - (a) Science and Technology
  - (b) Art and Literature

-----

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

१. २० व्या शतकाच्या पूर्व संधेला अमेरिकेत अस्तित्वात असेलल्या सामाजिक व आर्थिक परिस्थितींची चर्चा करा.
२. वुड्रो विल्सन आणि विल्यम टॅफ्टच्या काळातील प्रागतिक चळवळीचे परीक्षण करा.
३. इ. स. १९०० ते १९१९ मधील अमेरिकेचा जागतिक सत्ता म्हणून झालेल्या उदयाचा मागोवा घ्या.
४. अध्यक्ष एफ. डी. रूझवेल्टच्या नव्या उपक्रमाचे महत्त्व नमुद करा.
५. दुसऱ्या महायुद्धातील अमेरिकेच्या भूमिकेचा आढावा घ्या.
६. अमेरिकेतील स्त्रिमक्ती चळवळीचे वर्णन करा.
७. शीतयुद्ध काळातील अमेरिकेच्या परराष्ट्र धोरणाचा खुलासा करा.
८. भाष्य करा:
  - (अ) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान
  - (ब) कला आणि साहित्य.

**M.A [Part – II]**

**HISTORY**

*History of Buddhism & Jainism up to 1000 A.D.*

**(Paper- VII) (May-2017)**

**QP Code : 67567**

(3 Hours)

[ Total Marks : 100

- N. B. :** (1) Attempt any **four** questions.  
(2) All questions carry **equal** marks.

1. Evaluate the Non-Canonical sources of the study of Buddhism.
2. Describe the important life stage of Buddha from Enlightenment to Mahaparinirwan.
3. State the important of paticcaccsammuccapada theory as teaching of Buddha in life of human being.
4. Analyse the achievement of Ashoka in the expansion of Buddhism in India.
5. Brint out the importance of the Jain Art and Architecture in the Study of Jainism.
6. Trace the importance of Anekantvada and Six Dravyas as Teaching of Mahavira.
7. Review the Contribution of King Samprati in expansion of Jainism.
8. Write short notes any **two** of the following :-
  - (a) Sangha and Vinaya
  - (b) Buddhist sects
  - (c) Life of Mahavira
  - (d) Ethics of Jainism

[ TURN OVER

**SF-Con. 5964-16.**

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[ एकूण गुण : १०० ]

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.  
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. बौद्ध धर्माच्या अभ्यासातील अधार्मिक साहित्याचे मूल्यांकन करा.
२. ज्ञानप्राप्ती ते महापरिनिर्वाणपर्यंतच्या बुद्धाच्या जीवनातील महत्त्वाच्या ऐतिहासिक घटनांचे वर्णन करा.
३. बुद्धाची शिकवण म्हणून प्रतित्मसमदपाद सिद्धांताचे मानवी जीवनातील महत्त्व सांगा.
४. भारतात बौद्ध धर्माच्या प्रसारामध्ये सम्राट-अशोकाच्या कामगिरीचे विश्लेषण करा.
५. जैन धर्माच्या अभ्यासातील जैन कला आणि स्थापत्यकला यांचे महत्त्व सांगा.
६. महाविराची शिकवण म्हणून अनेकतवाद आणि द्रव्यास यांचे महत्त्व सांगा.
७. जैन धर्माच्या प्रसारार्थ राजा संप्रतीच्या कामगिरीचा मागोवा घ्या.
८. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोवर टीपा लिहा :-
  - (अ) संघ आणि विनय
  - (ब) बौद्ध धर्मातील पंथ
  - (क) महाराविराचे जीवन
  - (ड) जैन धर्मातील नितीतत्त्वे

# M.A [Part – II]

## HISTORY

### Social, Economic and Administrative History of The Marathas (1600-1818 A.D.)

(Paper- VIII) (May-2017)

QP Code : 67764

[ Total Marks : 100

- N.B. : (1) Attempt any Four Questions  
(2) All questions carry equal marks

1. Evaluate the importance of Marathi and Persian sources for the study of Maratha History.
2. Discuss the socio-economic condition of Maharashtra on the eve of rise of Shivaji.
3. Elaborate the main features of Bhakti Movement.
4. Comment on administration of Justice during Maratha Period.
5. Bring out the position of women during your study period.
6. Write the various sources of state income of Marathas with special reforms to land revenue system.
7. Explain the nature of trade and commerce during Maratha period.
8. Write a notes on any two of the following :-
  - (a) Village Community
  - (b) Slavery and vethbegari
  - (c) Education during Maratha period
  - (e) Architecture of Maratha period

-----

[TURN OVER]

SF-Con.6330-16.

QP Code : 67764

2

(मराठी रूपांतर)

(3 तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.  
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. मराठ्यांच्या इतिहासासाठी मराठी आणि फारशी साधनांच्या महत्त्वाचे मुल्यमापन करा.
२. शिवाजीच्या उदयापूर्वी महाराष्ट्रातील सामाजिक आणि आर्थिक स्थिती विशद करा.
३. भक्ती चळवळीच्या मुख्य वैशिष्ट्यांचा मागोवा घ्या.
४. मराठा कालखंडातील न्याय व्यवस्थेवर भाष्य करा.
५. तुमच्या अभ्यास कालखंडातील स्त्रियांच्या स्थितीचा मागोवा घ्या.
६. जमिन महसुलीच्या विशेष संदर्भाने मराठा राज्याच्या उत्पन्नाची विविध साधने लिहा.
७. मराठा कालखंडातील व्यापार- वाणिज्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
८. कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.
  - (अ) गावगाडा
  - (ब) दासप्रथा आणि वेठबिगारी
  - (क) मराठा काळातील शिक्षण
  - (ड) मराठा काळातील स्थापत्य

**SF-Con.6330-16.**